

Wandelroute door de LHBTIQ+-geschiedenis van Amsterdam

ongeveer 5 km - 90 minuten

1. Homomonument

Sinds 1987 staat aan de Keizersgracht het Homomonument. Dit is het allereerste homomonument van de wereld. Je loopt er zo aan voorbij, maar het monument pronkt daar op een hard bevochten locatie aan de Keizersgracht, achter de Westerkerk. Niet weggestopt, maar midden in de stad. Het beeld bestaat uit 3 roze driehoeken die met elkaar verbonden zijn: verleden, heden en toekomst. Een roze driehoek verwijst naar de Tweede Wereldoorlog, toen homo's de driehoek moesten dragen in de concentratiekampen. Lees ook de dichtregel van Jacob Israel de Haan (1914): "Naar vriendschap zulk een mateloos verlangen". Vriendschap staat hier voor de liefde die eeuwenlang niet mocht bestaan. In het heden kun je zittend mijmeren en kijken naar de boten die langs gaan. Vraag je je af waarom er bloemen liggen? Die zijn voor de overleden vrienden en geliefden, de lhbtq+'ers die er niet mochten zijn of die verstoten zijn. Dat begon met dat andere virus, Aids, en dat gaat nog tot vandaag de dag door.

Homomonument | Westermarkt

2. Schavot op de Dam

Wie kent niet de balkonscenes met Beatrix, Juliana en koning Willem-Alexander en koningin Maxima op het Paleis op de Dam? In de 17e- en de 18e-eeuw stond hier het schavot voor de executies van de stad. Homoseksuelen werden destijds sodomieten genoemd (sodomie was een term voor vermeend tegennatuurlijke seksuele handelingen) en daar stond de doodstraf op. Je staat nu op de plek waar honderden homoseksuele mannen de dood vonden.

Paleis op de Dam | Nieuwezijds Voorburgwal 147

3. Gay Capital

Vanaf de jaren 90 tot en met het begin van de 21e-eeuw was Amsterdam Gay Capital van de wereld. Als lhbtq+'er moest je hier zijn. Hier gebeurde het. In andere landen werd de gemeenschap vaak nog onderdrukt, maar niet in Amsterdam. Een veranderde maatschappij betekende dat je je niet meer behoefde te verbergen. Nieuwe clubs, kroegen en gaybars schoten als paddenstoelen uit de grond. Feesten waren er iedere avond, van 's avonds laat tot 's morgens vroeg. Dansen deed je in de Reguliersdwarsstraat in iT (nu club Air), Richter en RoXY (met een fameuze Gay Night op woensdag). Had je een leerfetish, dan zat je goed in de kroegen in de Warmoesstraat en hield je van het Nederlandse levenslied, dan trok je naar de Halvemaansteeg. Er was voor elk wat wils.

4. 't Mandje

Lang voor de hoogtijdagen van de jaren 90 was er de Zeedijk. De Zeedijk is altijd een plek geweest waar werelden elkaar tegenkwamen. Alles wat vertier zocht, vond dat hier. In 1927 kocht Bet van Beeren, een volkswrouw uit de Jordaan, van haar oom de kroeg op nummer 63 van de Zeedijk. Bet noemde haar kroeg 't Mandje. Bet was openlijk lesbisch. Iedereen wist dat en het was voor niemand die haar kende een probleem. De kroeg werd dan ook een vrijplaats voor de homo's en lesbiennes van die tijd. En dat terwijl je destijds als homo nog 3 maanden de gevangenis in kon gaan voor het vertonen van 'onzedelijk gedrag'. *Zeedijk 63*

5. In het verzet

Roze verzetshelden in de Tweede Wereldoorlog? Jazeker. In 1943 pleegde het verzet een aanslag op het bevolkingsregister. De Duitsers waren niet amused en loofden een beloning uit. De mannen werden gepakt en geëxecuteerd. Al snel daarna werd duidelijk dat enkele van de belangrijke strijders in het verzet openlijk homoseksueel en lesbisch waren. In het naoorlogse Nederland en Amsterdam nam vervolging van homo's toe en vierde homofobie hoogtij. Men wilde liever niet weten dat er (openlijke) homo's waren die tegen de Duitsers vochten. Een vergeten hoofdstuk, waar je in het Verzetsmuseum meer over leert. Nog verder de geschiedenis en de achtergrond van de gay gemeenschap induiken? In OBA Oosterdok vind je IHLIA, dé erfgoedorganisatie op het gebied van lhbtqi+ in Nederland. Het archief heeft een unieke collectie boeken, archieven en foto's die de geschiedenis vertelt van een deel van de samenleving dat tot voor kort onzichtbaar was. Er is een IHLIA-informatiebalie met een deel van de boekencollectie en er zijn gedurende het jaar diverse exposities.

Verzetsmuseum | Plantage Kerklaan 61

6. LHBTIQ+ geschiedenis

In het hoofdgebouw van de OBA -Openbare Bibliotheek Amsterdam- is IHLIA gevestigd. IHLIA is een internationale bibliotheek, archief, informatie- en documentatiecentrum op het gebied van homoseksualiteit en seksuele diversiteit. Iedereen kan hier alle informatie vinden over homomannen, lesbovrouwen, biseksuelen en transgenders, hun geschiedenis en cultuur.

IHLIA | Oosterdokskade 143

Meer info: Henk de Vries

Elke woensdag, vrijdag en zaterdag geeft Henk de tour speciaal voor 1 persoon. Tijdens Pride zelfs elke dag. Stuur een mailtje naar info@specialamsterdamtours.nl of kijk voor data en tickets op www.specialamsterdamtours.nl en krijg het uitgebreide en inspirerende verhaal over LHBTI-iconen en -geschiedenis. Volg Henk ook op Instagram: [lgbthistorytouramsterdam](https://www.instagram.com/lgbthistorytouramsterdam)